

02.10.2013

Kuntien tehtävien arviointi -työryhmän virkamiesalatyöryhmä

Viite: Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen valmistelu / Rakennepoliittisen ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen kuntien tehtävien osalta

OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTO KUNTIEN TEHTÄVIEN VÄHENTÄMISESTÄ

Valtiovarainministeriö on 6.9.2013 päivätyllä, ministeriöiden kansliapäälliköille osoitetulla kirjeellään pyytänyt ministeriöitä aloittamaan valmistelun kuntien tehtävien vähentämisen osalta välittömästi. Ehdotukset vähennettävistä tehtävistä on pyydetty toimittamaan Kuntien tehtävien arviointi -työryhmän alatyöryhmälle syyskuun aikana.

Oikeusministeriö toteaa kartoittaneensa vuoden 2012 aikana ministeriön esittelyvastuussa olevaan lainsäädäntöön sisältyvät kunnille osoitetut tehtävät ja velvoitteet Kuntien tehtävien arviointi -hankkeen mukaisesti. Valtiovarainministeriön 6.9.2013 päivätyn pyynnön saatuaan oikeusministeriö on käynyt uudelleen läpi aiemmassa kartoituksessa selvitetyn lainsäädännön. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että ministeriön esittelyvastuulla on varsin vähän lainsäädäntöä, joka sisältää kunnille osoitettuja tehtäviä ja velvoitteita. Näistä keskeisimpinä mainittakoon lapsen edun selvittäminen valvontarangaistuksen valmistelussa sekä päätöksen tekeminen lapsen sijoittamisesta vankilan perheosastolle, jotka molemmat tehtävät ovat kiinteä osa kunnille kuuluvaa lastensuojelutehtävää. Näiden lisäksi nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain mukaan Rikosseuraamuslaitos laatii nuoresta seuraamusselvityksen yhteistyössä kunnan sosiaaliviranomaisten kanssa. Selvityksessä arvioidaan, miten seuraamusvalinnalla ja seuraamuksen täytäntöönpanolla voidaan edistää nuoren rikoksesta epäillyn sosiaalista selviytymistä ja estää hänen syyllistymistään rikoksiin. Lainsäädäntöä tarkistettiin 1.5.2013 lukien siten, että tarpeettomien selvitysten tekeminen vähentyy jatkossa entisestään.

Ne tehtävät, joita hallinnonalan lainsäädännössä kunnille erityisesti asetetaan, sisältävät kielellisten perusoikeuksien (kielilaki ja saamen kielilaki) sekä demokratian (vaalilainsäädäntö) toteutumisen kannalta tehtäviä, jotka oikeusministeriö katsoo välttämättömäksi säilyttää nykyisellään. Ministeriö ei näe tarkoituksenmukaiseksi ehdottaa näistä tai edellä mainituista tehtävistä luopumista.

Ministeriö toteaa tässä yhteydessä, että asiantuntija-avusteinen huoltoriitamenettely on tarkoitus laajentaa vuoden 2014 aikana koko maahan. Asiaa koskevassa esityksessä velvoitetaan kunnat huolehtimaan asiantuntijapalveluiden järjestämisestä, kuitenkin niin, että valtio maksaisi kunnille korvauksen tästä.

Vielä ministeriö tuo esiin, että oikeudenhoidon uudistamista pohtinut neuvottelukunta on ehdottanut keväällä 2013 julkaistussa mietinnössään (Oikeudenhoidon uudistamisohjelma vuosille 2013-2025, OMML 16/2013) selvitettäväksi mahdollisuutta valtiollistaa talous- ja velkaneuvonta ulosoton tai oikeusavun yhteyteen. Ehdotuksessa on todettu muun muassa, että kuntien nykyisin hoitaman neuvonnan laatu ja saatavuus vaihtelevat eri puolilla maata siten, että asiakkaat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa. Ehdotuksen osalta on kuitenkin huomioitava erityisesti sen kustannuksia lisäävä vaikutus, joka on arvioitu valtiolle merkittäväksi. Kunnat saavat korvausta valtiolta palvelun järjestämiseen, mutta vastaavat itse noin 25 %:sta kustannuksista. Jos tehtävä siirrettäisiin valtiolle, palvelujen määrän säilyttäminen nykytasossa edellyttäisi merkittävää lisärahoitusta kattamaan kuntien nykyisin korvaama osuus.

Kansliapäällikkö



Tiina Astola

Johdon asiantuntija



Tea Skog